

**Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag
om ändring av passlagen**

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att passlagen ändras så, att pass kan utfärdas för minderårig trots att hans vårdnadshavare inte har gett sitt samtycke därtill, om det klart strider mot barnets bästa att förvägra passet och om det kan anses uppenbart att barnet inte utan vårdnadshavarens samtycke annat än tillfälligt förs till en annan stat.

Giltighetstiden för pass kan begränsas, om det är uppenbart att sökanden kommer att förlora sitt finska medborgarskap.

Det föreslås att vissa hinder för erhållande

av pass slopas så, att begränsningarna av rätten att resa ut ur landet står i samklang med de grundläggande fri- och rättigheterna i regeringsformen.

Dessutom föreslås att passansökan skall kunna inges även till en annan polisinstans än polisinstansen i det härad till vilket sökandens hemkommun hör utan att det behövs några särskilda skäl därtill.

Den föreslagna lagen avses träda i kraft så snart som möjligt efter att den har antagits och blivit stadfäst.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
ALLMÄN MOTIVERING	4
1. Nuläge	4
1.1. Lagstiftning och praxis	4
Allmänt	4
Styrkande av rätten att resa	4
Pass för minderårig	4
Giltighetsområdet för pass	5
Begränsad giltighetstid för pass	5
Hinder för utfärdande av pass	5
Sökande, utfärdande och indragning av pass	6
Omhändertagande av pass	7
Utfärdande av nytt pass i stället för gammalt	7
Straffbestämmelse	8
2. Lagstiftningen i de nordiska länderna	8
Danmark	8
Norge	8
Sverige	8
3. Propositionens mål och de viktigaste förslagen	9
3.1. Mål och medel	9
Styrkande av rätten att resa	9
Pass för minderårig	9
Begränsad giltighetstid för pass	10
Hinder för utfärdande av pass	10
Sökande, utfärdande och indragning av pass	11
3.2. De viktigaste förslagen	11
Pass för minderårig	11
Begränsad giltighetstid för pass	11
Hinder för utfärdande av pass	11
Sökande, utfärdande och indragning av pass	11
Utfärdande av nytt pass i stället för gammalt	12
4. Propositionens verkningar	12
4.1. Ekonomiska verkningar	12
4.2. Verkningar i fråga om organisation och personal	12
4.3. Verkningar i fråga om den enskildas rättsliga ställning	12
5. Beredningen av propositionen	13
6. Andra omständigheter som inverkat på propositionens innehåll	13
6.1. Samband med andra propositioner	13
6.2. Samband med internationella fördrag	13
DETALJMOTIVERING	14
1. Lagförslaget	14
2. Närmare bestämmelser	18

3. Ikraftträdande	18
4. Lagstiftningsordning	18

LAGFÖRSLAG

Lag om ändring av passlagen	20
-----------------------------------	----

BILAGAR

Parallelltext

Lag om ändring av passlagen	24
-----------------------------------	----

Förordning om ändring av passförordningen	31
---	----

Förordning om ändring av 2—4 § förordningen om identitetskort	32
---	----

Förordning om styrkande av rätten att resa i vissa fall	33
---	----

ALLMÄN MOTIVERING

1. Nuläge

1.1. Lagstiftning och praxis

Allmänt

Bestämmelser om finska medborgares rätt att resa ut ur Finland och komma in i Finland finns i passlagen (642/1986). Lagen innehåller dessutom bestämmelser om styrkande av rätten att resa, om resa till och från landet samt om pass. Med stöd av lagen har passförordningen (643/1986) utfärdats, som innehåller närmare bestämmelser om pass.

Styrkande av rätten att resa

Enligt 2 § 1 mom. passlagen skall en finsk medborgare inneha pass vid resa ut ur landet. Enligt 2 mom. får en finsk medborgare resa till de övriga nordiska länderna utan pass. Dessutom bestäms genom förordning om de andra fall då rätten att resa ut ur landet inte behöver styrkas med pass.

Finland har genom en utväxling av verbalnoter kommit överens med flertalet länder om att identitetsbevis godkänns som resedokument. Avtal har hittills ingåtts med Nederländerna, Belgien, Spanien, Italien, Österrike, Liechtenstein, Luxemburg, Portugal, Frankrike, Tyskland, San Marino och Schweiz. Av dessa länder förutsätter dock Österrike, Frankrike och Tyskland att identitetsbeviset har en giltighetstid för att det skall kunna godkännas som resedokument. Identitetskort i enlighet med Finlands förordning om identitetskort (867/1990) uppfyller inte detta krav.

Enligt 2 § 1 mom. utlänningsförordningen (142/1994) kan, när en utlänning anländer till Finland, ett identitetsbevis godkännas i stället för pass, om det till sina väsentliga delar uppfyller kraven på pass. Utrikesministeriet beslutar om godkännandet efter att ha hört inrikesministeriet. Med stöd av de avtal som nämns ovan har utrikesministeriet som resedokument godkänt identitetsbevis som utfärdats av de avtals slutande staterna, förutsatt att det av beviset framgår att dess innehavare är medborgare i landet i fråga.

Pass för minderårig

Enligt 5 § 1 mom. passlagen utfärdas pass för minderårig om den eller de som har vårdnaden om honom ger sitt samtycke därtill. Enligt 5 § 3 mom. kan vårdnadshavaren ge sitt samtycke med begränsningar i fråga om passets giltighetsområde eller giltighetstid.

Enligt 3 § lagen angående vårdnad om barn och umgängesrätt (361/1983) är barnets vårdnadshavare dess föräldrar eller de som anförtrotts vårdnaden om det. Vårdnaden upphör då barnet fyller 18 år eller om barnet därförinnan gifter sig. Enligt 5 § 1 mom. ansvarar barnets vårdnadshavare gemensamt för de uppgifter som hör till vårdnaden om barnet och fattar gemensamt beslut som gäller barnet, om inte annorlunda är stadgat eller bestämt. I 2 mom. föreskrivs att om någon av vårdnadshavarna inte till följd av resa eller sjukdom eller av annan orsak kan delta i beslut som gäller barnet och om dröjsmål med beslutet skulle medföra olägenhet, är hans samtycke i saken inte nödvändigt. Enligt 5 § 4 mom. passlagen tillämpas samma princip på vårdnadshavarens samtycke till utfärdande av pass för minderårig. I passlagen finns inte några bestämmelser som gör det möjligt att utfärda pass för minderårig i sådana fall då barnets vårdnadshavare inte ger sitt samtycke därtill.

Vid förfarandet för beviljande av pass har principen om gemensam vårdnad medfört problem speciellt i sådana fall då barnets vårdnadshavare inte bor i samma hushåll till följd av att förhållandet har spruckit eller av annan orsak. I praktiken kan den ena vårdnadshavaren utan att ange någon orsak förhindra att barnet får pass.

När det gäller förfarandet för beviljande av pass har barnets bästa inte kunnat tillgodoses i samtliga fall. I enlighet med 5 § 1 mom. passlagen utfärdas pass för minderårig endast om den eller de som har vårdnaden om honom ger sitt samtycke därtill. Enligt 5 § 4 mom. kan pass utfärdas för minderårig utan vårdnadshavarens samtycke endast i sådana fall då någon vårdnadshavare på grund av resa eller sjukdom eller av annat motsvarande skäl inte kan ge sitt samtycke och då dröjsmål med avgörandet medför oskäligt

men. I dylika fall kan passet utfärdas för högst ett år.

I praktiken har vårdnadshavaren inte behövt ange någon orsak till att han har vägrat ge sitt samtycke. Hans avsikt har kunnat vara att enbart orsaka olägenheter för den före detta maken. I vissa sådana fall har förvägran av pass lett till ett slutresultat som strider mot barnets bästa, vilket inte kan anses godtagbart.

Giltighetsområdet för pass

Enligt 6 § 2 mom. passlagen skall giltighetsområdet för personligt pass begränsas på det sätt som sökanden begär, eller som en vårdnadshavare med stöd av 5 § 3 mom. passlagen eller socialnämnden i fråga om omhändertaget barn har begränsat sitt samtycke.

Begränsad giltighetstid för pass

Enligt 8 § 1 mom. passlagen utfärdas personligt pass för kortare tid än tio år på det sätt som sökanden begär eller som en vårdnadshavare med stöd av 5 § 3 mom. passlagen eller socialnämnden i fråga om omhändertaget barn har begränsat sitt samtycke. Enligt 8 § 3 mom. 1 punkten är giltighetstiden för pass ett år i de fall som nämns i 5 § 4 mom.

En finsk medborgare som vid födseln förvärvat medborgarskap i en främmande stat med vilken Finland ingått avtal om att medborgarskap förloras, förlorar enligt 8 a § 2 mom. (584/1984) medborgarskapslagen (401/1968) sitt finska medborgarskap då han uppnår den i avtalet fastställda åldern av minst 19 och högst 22 år, om han under de senaste fem åren haft sitt egentliga bo och hemvist i den främmande staten i fråga. Samtidigt förlorar också hans barn sitt finska medborgarskap, om barnet har förvärvat detta genom denna förälder. Detta gäller dock inte om barnet genom förlusten av medborgarskapet skulle bli statslös eller om annorlunda bestäms i avtalet. Några sådana avtal som avses i 8 a § medborgarskapslagen har hittills inte ingåtts.

I 8 b § 1 mom. medborgarskapslagen föreskrivs att en finsk medborgare som är född utomlands och som inte förlorar sitt finska medborgarskap enligt 8 a §, förlorar detta då han fyller 22 år, om han

1) aldrig har haft sitt egentliga bo och

hemvist i Finland,

2) inte har uppehållit sig i Finland under sådana förhållanden som skulle tyda på att han känner samhörighet med landet och

3) även är medborgare i annan stat.

Enligt paragrafens 3 mom. förlorar barnet till en person som förlorar sitt medborgarskap enligt 1 mom. samtidigt sitt finska medborgarskap på samma grunder som enligt 8 a §.

Som sådana förhållanden enligt 8 b § 1 mom. 2 punkten medborgarskapslagen som tyder på en samhörighet med landet har i praktiken beaktats en vistelse i Finland på minst fyra månader efter det att personen fyllde 12 år och innan han fyllde 22 år.

Enligt 14 § 1 mom. passlagen indras pass om innehavaren förlorar sitt finska medborgarskap. I lagen finns inte någon bestämmelse om att passets giltighetstid kunde begränsas om sökanden under den tid för vilken passet söks uppenbarligen kommer att förlora sitt finska medborgarskap. Eftersom dessa personer bor utomlands har det i praktiken varit svårt att omhänderta pass som indragits på basis av att medborgarskapet förlorats.

Hinder för utfärdande av pass

Enligt 9 § 1 mom. 3 punkten passlagen kan pass förvägras den som har blivit antecknad i det fordringsregister som avses i 20 a § lagen om verkställighet av bötesstraff (318/1963) på grund av obetald fordran som överstiger ett belopp varom bestäms genom förordning. Enligt 7 § passförordningen är det markbelopp som avses i lagrummet 3000 mk.

Hindret är beroende av prövning. Då det prövas om pass skall utfärdas för den som har något hinder som avses i 9 § skall enligt 10 § 1 mom. beaktas vilken betydelse resor har med hänsyn till hans familjeförhållanden, hälsotillstånd, utkomst och yrke samt andra omständigheter. I fråga om en person som antecknats i fordringsregistret skall även beaktas om det med fog kan förmodas att han reser utomlands för att undgå att betala fordringar som förfallit till betalning.

I det fordringsregister som avses i 20 a § lagen om verkställighet av bötesstraff antecknas följande fordringar:

1) ordningsbot och penningbelopp som dömts förbrutet,

2) ersättning som tilldömts staten, Finlands

Bank eller folkpensionsanstalten i brottmål eller staten i annat mål, i vilket allmän åklagare uppträtt på tjänstens vägnar, eller med stöd av bestämmelser om hörande av vittne eller sakkunnig, fri rättegång eller inställande av person inför rätten eller motsvarande bestämmelser, vilka avser ersättning för kostnader som betalats av statens medel samt

3) i lagen om ersättning för brottsskador av statsmedel (935/1973) avsedd ersättning som grundar sig på statens regressrätt och som uppbärs hos den som är ansvarig för skada.

De ekonomiskt mest betydande fordringar som antecknats i fordringsregistret har varit de skattefordringar som vid brottmålsrättegångar ådöms att betalas som skadestånd till staten. Hindret har i någon mån tryggt skattetagarens intresse. I praktiken har det dock inte haft någon betydande inverkan på indrivningen av de fordringar som antecknats i fordringsregistret.

Enligt 9 § 1 mom. 4 punkten passlagen kan pass förvägras den som med fog förmodas begå brott med utnyttjande av passet.

Enligt 9 § 1 mom. 5 punkten kan pass förvägras den som har konstaterats sakna förmåga att ta hand om sig själv.

Även detta hinder är beroende av prövning. Då det prövas om pass skall utfärdas för den som avses i 9 § 1 mom. 5 punkten skall de faktorer som avses i 10 § 1 mom. beaktas och dessutom, enligt 2 mom. i samma paragraf, förmyndarens ståndpunkt och den vårdande läkarens åsikt eller den myndighets åsikt som känner till sökandens hälsotillstånd eller förhållanden, då läkarens eller myndighetens ståndpunkt kan inhämtas.

Vården av vissa sjukdomar kan förutsätta att personen reser utomlands och i sådana fall är det oskäligt att förvägra pass. Det är omöjligt för polisen att på ett tillförlitligt sätt utreda om personen saknar förmåga att ta hand om sig själv.

Avsikten med detta hinder har tidigare närmast varit att förhindra att sådana personer reser utomlands som uppenbarligen skulle livnära sig genom tiggeri eller vars kostnader för återresan till hemlandet sannolikt skulle åläggas staten.

Enligt 9 § 1 mom. 6 punkten kan pass förvägras den som är värnpliktig och har fyllt 17, men inte 30 år, om han inte styrker att värnplikten inte utgör hinder för utfärdande av pass. Enligt 4 § passförordningen kan det intyg med vilket hinderlösheten

styrks vara ett hinderlöshetsintyg, militärpass, uppbådsintyg, inryckningsförständigande, uppbådsintyg för den som under fredstid är befriad från aktiv tjänstgöring, uppbådsintyg för den som är helt befriad från värnplikt eller ett civiltjänstgöringsintyg.

Till följd av den praxis som grundar sig på ovan nämnda bestämmelse har värnpliktiga hamnat i en ojämlig ställning. Om en person har ansökt om nytt pass under tjänstgöringen har han inte beviljats pass på grund av hinderlöshetsintyget. Å andra sidan har tjänstgöringen inte hindrat sådana värnpliktiga som har ett giltigt pass att resa utomlands under permissionerna. Även civiltjänstgörare har under tjänstgöringstiden erhållit utlåtanden om hinderlöshet, och med stöd av utlåtandena har de kunnat beviljas pass även under tjänstgöringstiden.

Sökande, utfärdande och indragning av pass

Enligt 13 § 1 mom. passlagen utfärdas pass av polisen på sökandens hemort på ansökan. Passansökan skall inges personligen. Enligt paragrafens 2 mom. bestäms genom förordning när ansökan om personligt pass får inges också till annat polisdistrikt än det som sökandens hemort hör till, och när polisen får utfärda pass för en sökande från ett annat polisdistrikt. Enligt 3 § 2 mom. passförordningen får ansökan även inges till annat polisdistrikt för vidarebefordran till polisen på sökandens hemort, om det på grund av sökandens arbete, studier, resa, sjukdom eller av annan motsvarande orsak är uppenbart besvärligt att inge ansökan till polisen på hemorten. I praktiken har denna bestämmelse tolkats flexibelt.

Enligt 5 § passförordningen utfärdas pass i brådskande fall också av en annan polisinstans än polisinstansen på sökandens hemort, om den planerade resan annars skulle gå om intet eller skulle bli uppskjuten och om detta vore oskäligt för sökanden. I dylika fall skall utlåtande om sökandens hinderlöshet införskaffas av polisen på hans hemort.

Enligt 13 § 3 mom. passlagen utfärdas personligt pass för finsk medborgare som befinner sig utomlands av finsk diplomatisk beskickning eller konsulat som förestås av utsänd konsul, eller av finsk beskickning med en anställd finsk medborgare som utrikesministeriet har gett befogenhet att utfärda pass. Ansökan får inges även till konsulat

som förestås av finsk honorär konsul. Om passet utfärdas av en beskickning skall lika så ett utlåtande om sökandens hinderlöshet införskaffas av polisen på sökandens hemort. I praktiken har beskickningen i brådskande fall utfärdat provisoriska pass för hemresan utan utlåtande om hinderlösheten.

Passen tillverkas centraliserat, med undantag av pass som utfärdats i brådskande ordning och som är giltiga högst ett år och pass endast för hemresan vilka beskickningar utfärdar för sådana som förlorat sitt pass utomlands. Dessa pass utskrivs av den myndighet som utfärdar passet.

Då passlagen gavs 1986 bestod passregistret av kartotek i de olika polisdistrikten. Av denna orsak var det möjligt att undersöka begränsningarna av och hindren för utfärdande av pass endast i det polisdistrikt till vilket sökandens hemort hörde. Utvecklandet av passregistret och andra register har gjort det möjligt att undersöka hinderlösheten i alla häradet oberoende av sökandens hemort.

De finska beskickningarna införskaffar ett intyg över sökandens hinderlöshet av polisen på sökandens hemort. För intyget kontrolleras sökandens personuppgifter i befolkningsregistret samt de efterlysningar som gäller sökanden och anteckningarna i passregistret.

Enligt 14 § 1 mom. passlagen indras pass, om innehavaren förlorar sitt finska medborgarskap eller befrias från detta, om innehavaren anhåller om att passet skall indras, om för innehavaren utfärdas nytt pass och han inte av särskilt vägande skäl, varom bestäms genom förordning, behöver två pass, om vårdnadshavare eller socialnämnden återtar det samtycke som krävs för utfärdande av pass eller om socialnämnden kräver att en omhändertagen minderårigs pass skall indras.

Enligt 14 § 2 mom. kan pass indras om det har blivit fördärvat eller om anteckningarna i passet har ändrats, om passet har förkommit, om det sedan passet utfärdats har yppat sig omständigheter som vid prövning av om pass kan utfärdas uppenbarligen skulle leda till att pass förvägras med stöd av 9 § eller om passet används av annan än den som det har utfärdats för.

Enligt 15 § indras pass av den myndighet som utfärdat passet, polisen på passinnehavarens hemort eller, i fråga om en finsk medborgare utomlands, av en sådan finsk beskickning som avses i 13 § 3 mom. eller av polisen inom det tjänsteområde där pas-

sinnehavaren senast har haft hemort. Om ett nytt pass utfärdas för passinnehavaren och om han inte av särskilt vägande skäl, varom bestäms genom förordning, behöver två pass, indras passet av den myndighet som utfärdar nytt pass.

Omhändertagande av pass

Enligt 16 § 1 mom. passlagen omhändertas pass när beslut om indragning av passet har fattats. Med stöd av 2 mom. kan pass omhändertas tillfälligt innan beslut om indragning har fattats, om passet har blivit fördärvat eller om anteckningarna i passet har ändrats eller om det används av annan än den som det har utfärdats för.

Enligt 2 kap. 2 § 2 mom. tvångsmedelslagen (450/1987) skall den som meddelats i lagen avsett reseförbud överlämna sitt pass till polisen för den tid som förbudet gäller.

Enligt 17 § passlagen omhändertas pass av den myndighet som indragit passet eller på dennes begäran av polisen eller en passkontrollör. I de fall som avses i 16 § 2 mom. får pass omhändertas av en anhållningsberättigad tjänsteman. Därvid kan en polisman eller passkontrollör tillvarata passet i syfte att överlämna det till en sådan tjänsteman. Detta gäller även sådana fall då passet skall överlämnas till polisen med stöd av lagen om tryggnad av underhåll för barn (122/1977) och tvångsmedelslagen.

Utfärdande av nytt pass i stället för gammalt

Enligt 18 § passlagen har innehavare av pass rätt att utan stämpelskatt få ett nytt personligt pass för den tid det gamla passet är giltigt, om anteckningarna i det gamla passet inte svarar mot de förändringar som har skett i hans omständigheter eller om myndigheternas anteckningar inte längre rymms i passet.

På basis av förändringar i omständigheterna har pass utfärdats utan avgift bl.a. då passinnehavarens namn eller personbeteckning har ändrats.

Bestämmelser om när statliga myndigheters prestationer skall vara avgiftsbelagda och om grunderna för de avgifter som uppstår för prestationerna finns i lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992). Enligt lagens 4 § 1 mom. skall bl.a. beslut som har fattats med anledning av en an-

sökan samt övrig verksamhet, när prestationen utförs till följd av en åtgärd av mottagaren, vara avgiftsbelagda.

Enligt 6 § 1 mom. skall storleken på den avgift som staten uppbär för en offentligrettslig prestation motsvara beloppet av statens totalkostnader för prestationen (självkostnadsvärde). Enligt 3 mom. får det bestämmas att en avgift allmänt uppbärs till ett lägre belopp än prestationens självkostnadsvärde eller att avgift inte alls skall uppbäras, om det finns grundad anledning till detta av orsaker som hänför sig till hälso- och sjukvård, andra sociala ändamål, rättsvård, miljövård, utbildningsverksamhet eller allmän kulturverksamhet eller av orsaker som kan jämföras med dessa. Av särskilda skäl får det för vissa grupper bestämmas att avgift skall uppbäras till ett lägre belopp än prestationens självkostnadsvärde eller att avgift inte alls skall uppbäras. Ett exempel på ett särskilt skäl i regeringens proposition med förslag till lag om grunderna för avgifter till staten (RP 176/1991 rd) är ömsesidig verksamhet inom internationella organisationer.

Straffbestämmelse

Enligt 21 § passlagen skall den som reser ut ur landet utan behövligt pass eller inte iakttar begränsningarna av passets giltighetsområde för passförseelse dömas till böter eller till fängelse i högst sex månader, om inte strängare straff för gärningen bestäms i annan lag.

2. Lagstiftningen i de nordiska länderna

Danmark

Enligt 1 § i Danmarks passlag (223/52) kan genom en kunglig förordning bestämmas om huruvida en dansk medborgare skall ha pass eller annat resedokument när han kommer in i landet eller reser ut ur landet. Enligt 1 § i det justitieministeriebeslut som givits med stöd av lagen (Bekendtgørelse 1987-08-07 nr 575) har danska medborgare rätt att resa till de övriga nordiska länderna och komma in i landet från de övriga nordiska länderna utan pass eller annat resedokument. Enligt 2 § skall danska medborgare i andra fall ha pass när de reser ut ur eller in i landet. Detta gäller inte barn under 15 år

som antecknats i en medresande fullvuxen persons pass. Polisöverdirektören kan i särskilda fall bevilja undantag från denna regel.

I 4 kap. i det justitieministeriebeslut som givits med stöd av passlagen ingår bestämmelser om utfärdande av pass för personer under 18 år. När pass söks för en person som är under 18 år och ogift skall enligt 15 § 2 mom. den eller de som har vårdnaden om personen med underskrift på ansökningsblanketten ge sitt samtycke. Har vårdnadshavarna gemensam vårdnad om barnet räcker det enligt 3 mom. med samtycke av den ena vårdnadshavaren, om den andra vårdnadshavaren på grund av frånvaro, sjukdom eller av annat särskilt skäl inte kan ge sitt samtycke. Kan det samtycke som avses i 2 och 3 mom. inte fås är det enligt 15 § 4 mom. möjligt för chefen för polisdistriktet att ge tillstånd till beviljande av pass, om mycket speciella omständigheter talar för detta. I fråga om barn som vistas utomlands kan tillståndet på samma grunder ges av polisöverdirektören.

Norge

Norges passförordning (passinstruksen 4.4.1952) förutsätter inte att norska medborgare skall ha pass när de reser ut ur eller kommer in i landet. Pass har inte krävts sedan 1960.

Enligt 5 § 1 mom. utfärdas pass inte för barn under 18 år utan samtycke av föräldrarna, förmyndaren eller den som i stället för föräldrarna har hand om barnet. I mycket speciella fall har i praktiken ett tidsbegränsat pass för en kort resa utomlands utfärdats för barn i gemensam vårdnad i sådana fall då vårdnadshavarens samtycke inte har kunnat erhållas, men det har kunnat antas att han ger sitt samtycke.

Enligt 6 § 3 mom. c punkten kan justitieministeriet vägra utfärda pass för sådana personer vars beteende och omständigheter i övrigt ger anledning att förmoda att han utomlands kommer att livnära sig genom tiggeri eller genom olämplig verksamhet eller på annat sätt försätta sig i en situation där han måste skickas hem på statens bekostnad.

Sverige

Enligt 5 § Sveriges passlag (1978:302) får en svensk medborgare inte resa ut ur landet

utan giltigt pass.

Enligt 7 § 2 mom. skall passansökan avslås, om den avser pass för barn under 18 år och barnets vårdnadshavare inte har lämnat medgivande samt om synnerliga skäl inte föreligger att ändå utfärda pass. Som särskilt skäl har i praktiken ansetts vårdnadshavares vistelse utomlands, om det är uppenbart att han skulle lämna medgivande. Likaså har pass utfärdats utan samtycke då det är fråga om ett fosterbarn vars kontakt till sina biologiska föräldrar har brutits, men om vars vårdnad det inte finns något domstolsutslag.

I 19 och 20 § bestäms om sådana fall där passtillstånd fordras för att pass skall kunna utfärdas. Enligt 19 § fordras passtillstånd av den som undergår kriminalvård, står under övervakning efter dom på skyddstillsyn eller villkorlig frigivning från fängelse.

Passtillstånd krävs även av en sökande som är intagen för vård enligt lagen om psykiatrisk tvångsvård, av en sökande som är inskriven i specialistsjukhus enligt lagen angående omsorger om vissa psykiskt utvecklingsstörda och en person som är utskrivna på försök från ett sådant sjukhus. För passtillståndet kan vissa villkor uppställas.

Beslut om givande av passtillstånd fattas i de fall som avses i 19 § av styresmannen för anstalten eller i fråga om person som står under övervakning av hans övervakare. I de fall som avses i 20 § ges passtillståndet av sjukhusets chefsöverläkare eller den nämnd som beslutar om utskrivning.

3. Propositionens mål och de viktigaste förslagen

3.1. Mål och medel

Styrkande av rätten att resa

Genom att kräva att finska medborgare skall ha pass när de reser ut ur landet har man försökt reglera sådana personers utresa som har underlåtit att fullgöra sina förpliktelser eller som har icke-avtjänade straff i Finland. Passtvangen har även motiverats med behov i anslutning till den allmänna ordningen. De stämpelskatter som inflyter av passen har tidigare även haft statsekonomisk betydelse.

När det gäller tvister om vårdnaden av barn har indragningen och omhändertagandet av barnets pass i vissa fall kunnat kompen-

sera omhändertagande av barnet, eftersom utförelse av barnet ur landet på detta sätt har förhindrats.

Ett sådant absolut passtvang, med undantag av resor till de nordiska länderna som avses i 2 § passlagen, är uppenbarligen inte längre nödvändigt. I samband med anslutningen till Europeiska unionen (EU) förband Finland sig att främja fri rörlighet för personer inom unionens område.

Finland har den 19 december 1996 undertecknat det s.k. Schengenavtalet, som syftar till att avskaffa kontrollerna vid medlemsländernas inre gränser. Avtalet har ännu inte ratificerats i Finland, men genom att underteckna avtalet har Finland förbundit sig att sätta det i kraft. Även om övervakningen vid de avtalsslutande ländernas gränser avskaffas i och med att Schengenavtalet tillämpas, är det möjligt att i synnerhet när det gäller internationell allvarlig yrkesbrottslighet genom förvägran eller omhändertagande av pass hindra en person från att resa till ett sådant land utanför Europa där det kan vara besvärligt att få tag på honom.

Eftersom 2 § 2 mom. passlagen i sin nuvarande lydelse gör det möjligt att genom förordning föreskriva om undantag från passtvangen är det i detta skede inte nödvändigt att ändra lagen. Avsikten är att inom en snar framtid utfärda en förordning om styrkande av rätten att resa i vissa fall. Genom förordningen görs det möjligt för finska medborgare att med ett identitetskort som resedokument resa från landet till sådana europeiska länder med vilka Finland har ingått ett avtal om att identitetsbevis godkänns som resedokument.

Pass för minderårig

En central princip i vår barn- och familjelagstiftning är att beslut som rör barn i främsta rummet skall tillgodose barnets bästa. Barnets bästa skall bedömas enligt barnets individuella behov, önskingar och omständigheter. När bedömningen görs skall även beaktas barnets egna önskemål och åsikter, om detta är möjligt med tanke på barnets ålder och utvecklingsstadium. Motsvarande principer ingår i konventionen om barnets rättigheter (FördrS 60/1991), som är bindande för Finland.

Unga personer under 18 år deltar ofta redan i arbetslivet och betalar sina utlandsresor med egna förvärvsinkomster. Tonåringar

reser även på lägerskolor och språkkurser som deras skolor ordnar samt som utbyteslever utomlands. Även av andra orsaker kan det vara förenligt med barnets bästa att barnet får resa utomlands t.ex. på en kort semesterresa tillsammans med den ena vårdnadshavaren. Av domstol beslutad gemensam vårdnad om barnet kan å andra sidan vara förknippad med obefogat åsamkande av olägenheter för den andra parten och barnet.

Bland annat för att hindra att en vårdnadshavare tar barnet utomlands i syfte att försvåra avgörandet av tvister om vårdnaden, kan det alltjämt anses vara en motiverad huvudregel att samtycke av alla vårdnadshavare krävs för att pass skall kunna utfärdas. I lagen bör dock finnas ett förfarande med tanke på sådana situationer då det klart strider mot barnets bästa att inte utfärda pass. Tillämpningen av förfarandet kommer i fråga endast i undantagsfall. Härvid skall speciellt beaktas risken för att barnet utan den ena vårdnadshavarens samtycke förs utomlands för gott.

Eftersom det är fråga om ett betydande undantag från principen om gemensam vårdnad vore det möjligt att underställa länsrätten polisens beslut att utfärda pass för minderårig trots att en vårdnadshavare har vägrat att ge samtycke. Även om ärendet behandlas i brådskande ordning i länsrätten tar behandlingen i praktiken flera månader, vilket gör detta förfarande oändamålsenligt.

Avsikten är att utgångspunkten i fråga om pass som beviljas minderårig alltjämt skall vara principen om att samtycke av alla vårdnadshavare krävs för erhållande av pass. Om denna princip iakttas utan undantag, kan det leda till en situation där barnets bästa inte kan tryggas. Det föreslås därför att bestämmelserna ändras så, att utfärdande av pass för minderårig i undantagsfall är möjligt även i sådana situationer då en vårdnadshavare inte ger sitt samtycke, då det klart strider mot barnets bästa att inte utfärda passet och om det kan anses uppenbart att barnet inte utan vårdnadshavarens samtycke förs till en annan stat annat än för en kortare tid.

Den myndighet som utfärdar pass skall se till att frågan om barnets bästa utreds. I sådana fall då det är nödvändigt för att utreda barnets bästa skall den myndighet som utfärdar pass begära utlåtande av statlig eller kommunal myndighet. På begäran av den myndighet som beviljar pass och om barnets

bästa av särskilda skäl oundgängligen påkallar det, skall den myndighet som avses i 6 § 1 mom. (736/1992) socialvårdslagen (710/1982) förpliktas att ge sitt utlåtande i ärendet. Det är befogat och ändamålsenligt att begränsa den kommunala socialmyndighetens skyldighet att ge utlåtande till att gälla sådana fall där socialmyndigheterna sedan tidigare har uppgifter om barnet eller dess vårdnadshavare.

Enligt 35 § polislagen (493/1995) har polisen utan hinder av tystnadsplikten rätt att för tjänsteuppdrag få behövliga uppgifter av en myndighet eller av en sammanslutning som tillsatts för att handha en offentlig uppgift. Eftersom finska beskickningar i utlandet behandlar passansökningar och beslutar om utfärdande av pass är det befogat att beskickningarna har motsvarande rätt. Behovet av rätten att få information framhävs i synnerhet när en beskickning behandlar en ansökan om pass för minderårig och beskickningen har begärt utlåtande av den kommunala socialmyndigheten. Det föreslås därför att i passlagen intas en bestämmelse som gör det möjligt att till den myndighet som utfärdar pass lämna sådana upplysningar som enligt 57 § socialvårdslagen skall hållas hemliga, om detta är nödvändigt med tanke på barnets bästa.

För att det arrangemang som beskrivs i bestämmelsen skall fungera på avsett sätt är det även nödvändigt att bestämma att beslut genom vilket minderårig beviljats pass iaktas även om det överklagas.

Begränsad giltighetstid för pass

Målet är att indragna pass skall omhändertas eller ogiltigförklaras i så stor utsträckning som möjligt. I fråga om personer som i enlighet med 8 a och 8 b § utlänningslagen (378/1991) kommer att förlora sitt medborgarskap kan målet bäst uppnås genom att passets giltighetstid begränsas till den tidpunkt då medborgarskapet sannolikt förloras.

Hinder för utfärdande av pass

Enligt 7 § 2 mom. regeringsformen (969/1995) har var och en rätt att lämna landet. I denna rättighet kan nödvändiga begränsningar bestämmas genom lag för att säkerställa rättegång eller verkställighet av straff samt att skyldigheten att försvara landet fullgörs. Enligt motiveringen till lagrum-

met har grunderna för en begränsning avsetts vara uttömmande såtillvida att det inte är möjligt att på någon annan grund genom lag begränsa rätten att lämna landet.

Sökande, utfärdande och indragning av pass

Utvecklingen av passregistren gör det i sig möjligt för polisinrättningen i vilket härad som helst att i samtliga fall utfärda pass. En dylik lösning gör förfarandet för beviljande av pass flexibla för sökanden. Målet skall vara att sökanden i passärenden kan vända sig till den polisinrättning som passar honom bäst. Detta mål kan uppnås om passansökan får inges till polisinrättningen i vilket härad som helst, även om passet alltjämt utfärdas av polisinrättningen i sökandens hemkommun.

De beslut om utfärdande av pass som fattas av utrikesförvaltningens beskickningar baserar sig i normala fall nästan helt och hållet på det utlåtande om hinderlösheten som ges av polisinrättningen i det härad till vilket sökandens hemkommun i Finland hör. Även sådana pass som i normala fall utfärdas av beskickningarna tillverkas centraliserat i Finland.

Beskickningarnas rätt att utfärda pass bibehålls vid det nuvarande. Den ovan beskrivna utvecklingen av passregistret gör det möjligt att koncentrera givandet av utlåtande om hinderlöshet till ett ställe i Finland, till centralkriminalpolisen. Härigenom behöver beskickningarna inte längre ha kontakt särskilt med polisinrättningen i varje härad.

3.2. De viktigaste förslagen

Pass för minderårig

Enligt förslaget fogas till passlagen en bestämmelse som gör det möjligt att i undantagsfall utfärda pass för minderårig även då någon av barnets vårdnadshavare inte ger sitt samtycke därtill. Detta förutsätter att förvägran av pass klart skulle strida mot barnets bästa. Pass kan härvid utfärdas av särskilt vägande skäl. Avsikten med bestämmelsen är att förhindra fall som är oskäliga med tanke på barnet och som till följd av meningsskiljaktigheter mellan vårdnadshavarna innebär att den ena vårdnadshavaren vägrar att ge sitt samtycke enbart för att orsaka olägenheter för den andra vårdnadshavaren eller barnet. Vid tillämpningen av be-

stämmelsen måste man försöka förhindra sådana situationer där utfärdandet av pass gör det möjligt att mot den ena vårdnadshavarens vilja föra barnet till en annan stat för gott. På motsvarande sätt föreslås bli bestämt att om vårdnadshavaren har återtagit sitt samtycke behöver passet inte dras in, om ett indragande klart skulle strida mot barnets bästa och om det kan anses uppenbart att barnet inte utan vårdnadshavarens samtycke förs till en annan stat annat än tillfälligt.

Utän vårdnadshavarens samtycke skall pass utfärdas för minderårig endast i undantagsfall. I de flesta fall skall passets giltighetstid och giltighetsområde begränsas endast till det nödvändigaste. Det kommunala organ som avses i 6 § 1 mom. socialvårdslagen skall på begäran av den myndighet som beviljar pass ge utlåtande om barnets bästa i sådana fall då den sociala myndigheten sedan tidigare har uppgifter om barnet eller familjen. I utlåtandet skall också kunna intas sådana uppgifter som enligt 57 § 1 mom. socialvårdslagen skall hållas hemliga, om detta är nödvändigt med tanke på barnets bästa.

Begränsad giltighetstid för pass

Det föreslås att passlagen ändras så, att passets giltighetstid kan begränsas när passet utfärdas, om sökanden med stöd av 8 a eller 8 b § medborgarskapslagen uppenbarligen kommer att förlora sitt finska medborgarskap under den tid för vilken passet söks.

Hinder för utfärdande av pass

För att eliminera motsättningen mellan passlagen och de internationella fördrag som är bindande för Finland föreslås att en anteckning i fordringsregistret och oförmåga att ta hand om sig själv inte längre skall utgöra hinder för utfärdande av pass.

Sökande, utfärdande och indragning av pass

Trots att utvecklingen av passregistret gör det möjligt att frångå bindningen till hemorten vid utfärdande av pass föreslås, för att bibehålla klarheten inom förvaltningen, att pass alltjämt i regel utfärdas av polisinrättningen i det härad till vars tjänsteområde sökandens hemkommun hör. Det föreslås dock att lagen ändras så, att passansökan också alltid kan inges till en annan polisin-

rättning än den i sökandens hemkommun.

En finsk medborgare utomlands skall inge passansökan till beskickningen. Med tanke på sökanden är det motiverat att han kan diskutera sin ansökan med den myndighet som beslutar om utfärdande av passet. I de flesta länder hör utfärdandet av pass för medborgare utomlands till utrikesförvaltningen. Av praktiska skäl är det nödvändigt att bibehålla möjligheten för beskickningarna att utfärda pass. De praktiska problem som uppstår vid kontakter med polisinstanserna i de olika häradena kan elimineras genom att givandet av utlåtanden om hinderlöshet koncentreras till centralkriminalpolisen, som upprätthåller passregistret. Det föreslås därför inga ändringar av utrikesförvaltningens rätt att utfärda pass för finska medborgare utomlands. I utlåtandena om hinderlöshet utreds endast om det finns något hinder för utfärdande av pass. Det ankommer på den myndighet som utfärdar passet att utreda riktigheten hos sökandens personuppgifter samt vilka barn som antecknas i passet och deras medborgarskap. I fråga om pass som beviljas av beskickningarna torde kontrollen ske genom utrikesministeriets försorg.

Utfärdande av nytt pass i stället för gammalt

Hittills har de fall där ett nytt pass utfärdats utan avgift i huvudsak berott på att passinnehavaren har bytt namn eller på att myndigheternas anteckningar inte längre rymmer i passet. Eftersom det inte finns något särskilt skäl till att avgift inte uppbärs för nytt pass i de fall som hittills avsetts i 18 § passlagen, föreslås att paragrafen upphävs. Detta innebär att en avgift alltid uppbärs för utfärdande av nytt pass. I enlighet med Europeiska gemenskapernas råds resolution togs det nya s.k. EU-passet i bruk vid ingången av 1997. I detta sammanhang utökades antalet sidor i det centraliserat utskrivna passet från 32 till 42. På så sätt kunde man minska sådana situationer där ett nytt pass måste skaffas på grund av att det inte längre finns rum för myndigheternas anteckningar.

4. Propositionens verkningar

4.1. Ekonomiska verkningar

Upphävandet av 9 § 1 mom. 3 punkten

passlagen har inte någon betydande inverkan på indrivningen av de fordringar som antecknats i det fordringsregister som avses i 20 a § lagen om verkställighet av bötesstraff.

Den skyldighet att ge utlåtande för utredning av barnets bästa som åläggs det kommunala organ som avses i 6 § 1 mom. socialvårdslagen kan inte anses innebära nya åligganden för kommunerna i någon sådan omfattning att propositionen skulle medföra verkningar i fråga om resurserna.

4.2. Verkningar i fråga om organisation och personal

Förslaget kan antas medföra ett behov av att omfördela resurserna vid centralkriminalpolisen, om den centraliserat börjar ge utlåtanden om hinderlöshet för pass till beskickningarna. Centralkriminalpolisens uppgifter ökar dock inte i någon betydande grad, om begäran om utlåtande skickas i en sats och i maskinläsbar form från utrikesministeriet och om utlåtandena bearbetas satsvis, t.ex. en gång per vecka.

Rätten att inge passansökan till polisinstansen i vilket härad som helst har i praktiken inte någon inverkan eftersom grunderna i 3 § 2 mom. passförordningen för ingivande av passansökan till annat polisdistrikt än det till vilket sökandens hemkommun hör i praktiken har tolkats mycket flexibelt.

4.3. Verkningar i fråga om den enskildas rättsliga ställning

Enligt 7 § 2 mom. (969/1995) regeringsformen har var och en rätt att lämna landet. Denna grundläggande rättighet kan begränsas endast genom lag, och begränsningarna skall vara nödvändiga för att säkerställa rättegång eller verkställighet av straff eller för att säkerställa att skyldigheten att försvara landet fullgörs. Bestämmelserna om hinder för utfärdande av pass i gällande 9 § 1 mom. 3-6 punkten och 2 mom. 1 punkten passlagen harmonierar illa med regeringsformen. I 2 mom. 2 punkten passlagen nämns 7 kap. 10 § utsökningslagen (37/1895), där det tidigare bestämdes om reseförbud. Detta lagrum upphävdes redan 1991 (1066/1991). Det föreslås att dessa punkter stryks i passlagen. Med hänvisning till vad som anförts ovan kan de förslagna ändringarna av

passlagen anses uppfylla kraven i 7 § rege-
ringsformen gällande vars och ens rätt att
förflytta sig och lämna landet.

5. Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts som tjänsteupp-
drag vid inrikesministeriet. Utlåtande om
förslaget har begärts av justitieministeriet,
försvarsministeriet, social- och hälsovårds-
ministeriet, arbetsministeriet, utrikesministe-
riet, gränsbevakningsväsendet, polisens län-
sledning, polisinspektionen i Helsingfors här-
ad, centralkriminalpolisen, skyddspolisen,
rörliga polisen, inrikesministeriets utlän-
ningsavdelning samt fackförbunden inom
polisförvaltningen.

Formuleringen av propositionens bestäm-
melser om pass för minderårig, bedömning
av barnets bästa, rätten att få information
samt hinder för utfärdande av pass har efter
remissbehandlingen diskuterats med repre-
sentanter för utrikesministeriet och social-
och hälsovårdsministeriet samt försvarsmi-
nisteriet. Den kommunala myndighetens
skyldighet att ge utlåtande har diskuterats
med företrädare för Finlands Kommunför-
bund rf.

6. Andra omständigheter som inverkat på propositionens innehåll

6.1. Samband med andra propositioner

I 9 § 2 mom. i lagförslaget hänvisas till
det utreseförbud och förbud mot utfärdande
av pass som avses i 6 a och 38 § konkurs-
stadgan (31/1868). Regeringen har avlåtit en
proposition om ändring av konkursstadgan
och 7 § lagen om övervakning av förvalt-
ningen av konkursbon (RP 49/1997 rd) för
behandling i riksdagen. Grundlagsutskottet
har i sitt utlåtande om regeringens proposi-
tion med förslag till ändring av konkursstad-
gan och lagen om övervakning av förvalt-
ningen av konkursbon bedömt förhållandet
mellan det föreslagna utreseförbudet och 7 §
2 mom. rege-
ringsformen och konstaterat att
förslaget står i samklang med rege-
ringsfor-
men (GrUU 11/1997 rd).

Regeringen har till riksdagen avlåtit en
proposition med förslag till revidering av
stadgandena om brott mot rättskipning, myn-
digheter och allmän ordning samt om sexu-
albrott (RP 6/1997 rd). Propositionen inne-

håller bl.a. ett förslag till ändring av 21 §
passlagen och strafflagen. Enligt ändrings-
förslaget skall straff för riksgränsbrott stad-
gas i 17 kap. 7 § strafflagen.

6.2. Samband med internationella fördrag

Enligt artikel 12 punkt 2 i den internatio-
nella konventionen om medborgerliga och
politiska rättigheter (FördrS 8/1976) äger
envar frihet att lämna vilket som helst land,
däribland sitt eget. Enligt punkt 3 i samma
artikel får dessa rättigheter inte underkastas
andra inskränkningar än sådana som bestäms
i lag och som är nödvändiga för att skydda
statens säkerhet, den allmänna ordningen,
hälsovården, sedligheten eller andra perso-
ners fri- och rättigheter samt är förenliga
med övriga i denna konvention inskrivna
rättigheter.

I artikel 2 punkterna 2 och 3 i det fjärde
protokollet till konventionen om skydd för
de mänskliga rättigheterna och de grundläg-
gande friheterna (FördrS 19/1990) finns
motsvarande bestämmelser som tryggar rö-
relsefriheten.

I dokumentet av den 29 juni 1990 från
Köpenhamnsmötet i konferensen om den
mänskliga dimensionen inom konferensen
för säkerhet och samarbete i Europa har del-
tagarstaterna förbundit sig att i enlighet med
sina internationella förpliktelser och KSSE-
förpliktelser iakttä vars och ens rätt att läm-
na varje land, inklusive sitt eget, och åter-
vända till sitt land. Begränsningar anses
nödvändiga endast om de svarar mot ett sär-
skilt offentligt behov, har ett lagenligt mål
och står i relation till detta mål. De får inte
missbrukas eller tillämpas godtyckligt.

Förenta Nationernas kommitté för de
mänskliga rättigheterna har vid kontrollen
1990 av Finlands periodiska rapport av till-
godeendets och utvecklandet av de mänskliga
rättigheterna ansett att grunderna för
förvägran av pass i passlagen i alltför hög
grad begränsar den rätt att lämna landet som
avses i artikel 12 i konventionen om med-
borgerliga och politiska rättigheter. Formule-
ringen av grunderna för vägran konstateras
kunna leda till en godtycklig tillämp-
ningspraxis. Begränsningarna ansågs även
vara föråldrade i fråga om målen.

Finland har den 19 december 1996 under-
tecknat Schengenavtalet, som syftar till att
avskaffa kontrollerna vid medlemsländernas

inre gränser. Avtalet har ännu inte ratificerats i Finland, men genom att underteckna

avtalet har Finland förbundit sig att sätta det i kraft.

DETALJMOTIVERING

1. Lagförslaget

5 §. *Pass för minderårig.* För att trygga barnets bästa föreslås att paragrafens 4 mom. ändras så, att det i vissa fall blir lättare än tidigare för minderåriga att få pass. Förfarandet tillämpas endast i undantagsfall, av särskilt vägande skäl. Huvudregeln är alltså att alla vårdnadshavare måste ge sitt samtycke för att en minderårig skall kunna få pass. Om en vårdnadshavare har vägrat att ge sitt samtycke, kan pass ändå utfärdas för minderårig om det klart strider mot barnets bästa att förvägra passet och om det kan anses uppenbart att barnet inte utan vårdnadshavarens samtycke förs till en annan stat annat än tillfälligt.

Vårdnadshavarens vägran att ge samtycke gäller sådana fall då en av flera vårdnadshavare har vägrat att ge sitt samtycke eller, om endast en person har vårdnaden om barnet, då denna har vägrat att ge sitt samtycke. Att utfärda pass för barn som omhändertagits av det organ som avses i 6 § 1 mom. socialvårdslagen är dock alltså möjligt endast om denna nämnd ger sitt samtycke därtill.

Bestämmelsen gör det möjligt att utfärda pass bl.a. för sedvanliga semester-, besöks- och studieresor i sådana fall då det inte finns någon risk för att barnet förs till en annan stat för gott.

Bestämmelsen tillämpas även i sådana fall då vårdnadshavaren med stöd av 5 § 3 mom. har begränsat sitt samtycke i fråga om passets giltighetsområde eller giltighetstid i så hög grad att begränsningen i själva verket kan anses som en vägran att ge samtycke.

Då det prövas om pass skall utfärdas bör en bedömning göras av vad som är bäst för barnet i sin helhet och speciellt av om det i fallet föreligger någon risk för att barnet mot den ena vårdnadshavarens vilja förs till en annan stat för gott.

Enligt 17 § 1 mom. lagen om förvaltningsförfarande (598/1982) skall en myndighet se till att ärendena utreds. Med stöd av bestämmelsen skall den myndighet som utfärdar pass vid utfärdande av pass också utreda vad som är bäst för barnet. I enlighet med 17 § 2 mom. lagen om förvaltningsförfarande

skall en part vid behov framlägga en utredning om grunderna för sitt yrkande. Inhämmandet av andra utredningar ankommer på myndigheten.

Vid prövning av vad som är bäst för barnet finns det i lagstiftningen inte någon sådan referenslag som entydigt definierar barnets bästa. Barnets bästa skall i varje enskilt fall prövas som en helhet. Härvid skall barnets individuella behov, önskemål och åsikter beaktas. I avgörandet bör man sträva efter bästa möjliga lösning med tanke på barnets bästa. När ärendet avgörs bör även beaktas barnets rätt att bli vårdat av sina vårdnadshavare samt att hålla kontakt med och träffa den vårdnadshavare hos vilken barnet inte bor. Ett ytterligare villkor för utfärdande av pass för minderårig är att det är uppenbart att barnet inte utan vårdnadshavarens samtycke förs till en annan stat annat än tillfälligt. När detta bedöms kan bl.a. barnets och förmyndarens band till hemlandet beaktas.

När beslut fattas om att utfärda pass för minderårig mot vårdnadshavarens vilja skall förmyndarna i enlighet med 15 § lagen om förvaltningsförfarande höras med anledning av sina yrkanden. Hörandet av vårdnadshavaren är viktigt speciellt vid utredning av om utfärdandet av pass är i linje med barnets bästa som helhet. Hörandet är också viktigt speciellt för att vid bedömningen av barnets bästa tillräckligt väl få fram grunderna för yrkandena i ärendet och för vägran att ge samtycke.

I de fall som avses i 16 § lagen om förvaltningsförfarande skall även barnet höras i ärendet. Enligt 16 § 1 mom. lagen om förvaltningsförfarande skall den omyndige höras då förmyndaren för talan, om hörandet är påkallat med hänsyn till den omyndiges fördel eller för utredningen av ärendet. Enligt 3 mom. har en omyndig som fyllt 15 år rätt att föra talan i ärende som gäller den omyndiges person eller hans personliga fördel eller rättighet. Enligt motiveringen i regeringens proposition med förslag till lag om förvaltningsförfarande (RP 88/1981 rd) avses med rätt att föra talan i det sistnämnda lagrummet även omständigheter som på an-

nat sätt hör samman med omyndigs rättsliga ställning. Dessa omständigheter kan gälla bl.a. beviljandet av pass.

Eftersom det vid bedömningen av barnets bästa är viktigt att den myndighet som beviljar pass har tillgång till sådana uppgifter som påverkar ärendet och som den kommunala socialmyndigheten eventuellt förfogar över, föreslås att ett nytt 5 mom. fogas till 5 §. Bestämmelsen ålägger det organ som avses i 6 § 1 mom. socialvårdslagen att på begäran av den myndighet som utfärdar pass ge sitt utlåtande i ärendet. Det är motiverat att begränsa den kommunala myndighetens skyldighet att ge utlåtande till att gälla sådana fall där myndigheten sedan tidigare har uppgifter om barnet eller dess vårdnadshavare. I utlåtandet om barnets bästa skall myndigheten kunna inta även sådana uppgifter som enligt 57 § 1 mom. socialvårdslagen skall hållas hemliga, om detta är nödvändigt med tanke på barnets bästa.

6 §. *Giltighetsområdet för pass.* Vid utfärdande av pass för minderårig är det i vissa av de fall som avses i 5 § 4 mom. nödvändigt att begränsa passets giltighetsområde, t.ex. om det bedöms att denna åtgärd hindrar att barnet förs till en annan stat för gott. Det föreslås att till 6 § 2 mom. fogas en bestämmelse som gör det möjligt att begränsa giltighetsområdet i dessa fall.

8 §. *Begränsad giltighetstid för pass.* Möjligheten att bevilja pass i de fall som nämns i 5 § 4 mom. utgör ett undantag från principen om gemensam vårdnad. I dessa fall skall passet alltid kunna beviljas för en begränsad tid.

Enligt gällande 8 § 3 mom. är den begränsade giltighetstiden för pass ett år, om inte passet med stöd av 1 eller 2 mom. utfärdas för en ännu kortare tid. Enligt förslaget fogas till 8 § 1 mom. passlagen en bestämmelse som gör det möjligt att utfärda pass för en begränsad tid i de fall som nämns i 5 § 4 mom.

I sådana fall då det är uppenbart att den som söker pass kommer att förlora finskt medborgarskap med stöd av 8 a eller 8 b § medborgarskapslagen, skall passets giltighetstid begränsas till den tidpunkt då det medborgarskap som bestäms enligt dessa bestämmelser eventuellt förloras. Vid bedömningen av om risken att förlora medborgarskapet är uppenbar skall man stöda sig på förutsättningarna för förlorande av medborgarskap i ovan nämnda bestämmelser i med-

borgarskapslagen. Myndigheten skall alltid undersöka behovet av att begränsa giltighetstiden på denna grund då sökanden utöver finskt medborgarskap även har medborgarskap i någon annan stat. För att möjliggöra detta skall av passansökan framgå om sökanden även har medborgarskap i annan stat.

Nytt personligt pass kan utfärdas utan att giltigt pass indras, om det giltiga passet är i utländsk myndighets besittning eller om av utländsk polismyndighet i passet gjorda anteckningar hindrar resa till annat land och om nytt pass är erforderligt på grund av den sökandes arbete eller av annat särskilt vägande personligt skäl. Det duplettpass som här avses kan enligt 8 § 4 mom. 2 punkten passlagen utfärdas för högst ett år utan att giltigt pass indras. Det finns dock vissa länder som kräver att resandens pass skall vara giltigt i ett år sedan resan inleddes eller efter den. Sådana länder är bl.a. Sydafrika och Ekvatorialguinea. Den maximala giltighetstiden för duplettpass i 8 § 4 mom. föreslås bli ändrad från ett år till två år.

Enligt 8 § 5 punkten i lagförslaget skall pass kunna förvägras den som är värnpliktig och har fyllt 28, men inte 30 år, under tiden fram till utgången av det år då han fyller 30 år, om han inte styrker att fullgörandet av skyldigheten att försvara landet inte utgör hinder för utfärdande av pass. Enligt 27 § 3 mom. värnpliktslagen (452/1950) upphör skyldigheten att fullgöra beväringstjänst under fredstid vid utgången av det år under vilket den värnpliktige fyller 30 år.

Av särskilt vägande skäl kan pass även beviljas den som fyllt 28 år trots att han inte fullgjort sin värnplikt. Som särskilt vägande skäl kan t.ex. anses deltagande i nära anhörigs begravning eller permissionsresa för en sådan värnpliktig vars egentliga bo och hemvist inte finns i Finland. Härvid skall till passansökan fogas militärmyndighetens utlåtande. Passet skall i sådana fall för det mesta beviljas endast för den tid då den särskilt vägande orsaken föreligger.

9 §. *Hinder för utfärdande av pass.* Den 1 augusti 1995 trädde en ändring av regeringsformen (969/1995) i kraft, dvs. reformen av de grundläggande fri- och rättigheterna. Enligt 7 § 2 mom. regeringsformen har var och en rätt att lämna landet. I denna rättighet kan nödvändiga begränsningar bestämmas genom lag för att säkerställa rättegång eller verkställighet av straff eller för att säkerstäl-

la att skyldigheten att försvara landet fullgörs. Bestämmelserna om hinder för utfärdande av pass i gällande passlag står inte i samklang med denna bestämmelse om de grundläggande rättigheterna.

Enligt gällande 9 § 1 mom. 2 punkten passlagen kan pass förvägras bl.a. den som har blivit dömd till bötesstraff, om antalet dagsböter överskrider ett genom förordning stadgat antal. Enligt 7 § passförordningen innebär detta ett bötesstraff på minst 30 dagsböter. Begränsningar i de rättigheter som avses i 7 § regeringsformen kan bestämmas endast genom lag. Detta innebär att bestämmelserna om det hinder för utfärdande av pass som avses i 7 § passförordningen måste finnas i passlagen. Det minsta antal dagsböter som nämns i den föreslagna 9 § 1 mom. 2 punkten baserar sig på tanken att små förseelser inte skall utgöra hinder för utfärdande av pass.

Av de hinder för utfärdande av pass som är beroende av prövning föreslås att bestämmelsen om anteckning i det fordringsregister som avses i 20 a § lagen om verkställighet av bötesstraff slopas. Likaså föreslås att möjligheten att förvägra pass på den grunden att sökanden konstaterats sakna förmåga att ta hand om sig själv skall slopas. Det skall inte heller vara möjligt att förvägra pass för den som med fog förmodas begå brott med utnyttjandet av passet.

Enligt gällande 9 § 1 mom. 6 punkten kan pass förvägras den som är värnpliktig och har fyllt 17, men inte 30 år, om han inte styrker att värnplikten inte utgör hinder för utfärdande av pass. Även denna bestämmelse föreslås bli slopad. Möjligheten att förvägra pass för att säkerställa att skyldigheten att försvara landet fullgörs begränsas jämfört med tidigare. I paragrafens 3 punkt föreslås en bestämmelse om att pass kan förvägras en person som är värnpliktig och har fyllt 28, men inte 30 år, om han inte styrker att skyldigheten att försvara landet inte utgör hinder för utfärdande av pass.

Grunderna för förvägran av pass enligt gällande 9 § 2 mom. har baserat sig på 34 § 1 och 2 mom. lagen om tryggnad av underhåll för barn, 7 kap. 10 § utsökningslagen (37/1895) eller 2 kap. 1 § tvångsmedelslagen (450/1987). Ovan nämnda grunder för förvägran av pass, med undantag av det reseförbud som avses i 2 kap. 1 § tvångsmedelslagen, strider mot bestämmelsen om de grundläggande fri- och rättigheterna. Riks-

dagen behandlar som bäst regeringens proposition med förslag till lagstiftning om underhållstrygghet för barn (RP 73/1996 rd). Den föreslagna lagen om underhållstrygghet upphäver lagen om tryggnad av underhåll för barn. I den nya lagen ingår inte någon bestämmelse om förbud mot beviljande av pass. Riksdagens grundlagsutskott har behandlat frågan om grundlagsenligheten i det utreseförbud för en konkursgäldenär som föreslås i konkursstadgan (GrUU 11/1997 rd).

Det föreslås att 9 § 2 mom. passlagen ändras så, att den enda absoluta grunden för förvägran av pass skall vara att personen har meddelats reseförbud enligt 2 kap. 1 § tvångsmedelslagen och att en gäldenär har meddelats utreseförbud eller beträffande gäldenären har meddelats förbud mot utfärdande av pass enligt 6 a § 1 mom. 1 punkten eller 38 § konkursstadgan.

10 §. *Prövning av begränsningar och hinder för utfärdande av pass.* Eftersom det föreslogs att hindren för utfärdande av pass i 9 § ändras bör 10 § ändras så, att den motsvarar dessa föreslagna ändringar.

11 §. *Resa från och till landet.* I förordningen om passkontrollörer (1532/1994) har gränsövergångsställe som begrepp likställts med passgranskningsställe. Det föreslås att i lagen talas om gränsövergångsställen i stället för passgranskningsställen. Enligt förslaget skall en finsk medborgare resa från och till landet via ett gränsövergångsställe, om inte något annat följer av ett internationellt fördrag som är förpliktande för Finland. Eftersom t.ex. Schengenavtalet, som Finland har undertecknat, torde innebära att gränsformalitetserna minskar vid de avtalslutande ländernas inre gränser så, att landsgränserna kan överskridas även på andra ställen än via ett gränsövergångsställe, är det motiverat att i bestämmelsen ange förbehåll med anledning av internationella fördrag. Till det betydande att utfärda förordning som ingår i paragrafen föreslås bli fogat ett omnämnande även av passkontrollmyndigheter samt passkontrolluppgifter.

Enligt gällande 11 § förutsätter utresa eller inresa via ett annat ställe än ett passgranskningsställe tillstånd av inrikesministeriet. Ett arrangemang där ministeriet i enstaka fall är tillståndsmyndighet är oändamålsenligt. Det beviljas flera tusen tillstånd per år. Det är nödvändigt att bibehålla tillståndsförfarandet men det föreslås bli ändrat så, att passkon-

trollmyndigheten i allmänhet och passkontrollören i enstaka fall kan bevilja tillstånden i enlighet med de föreskrifter som inrikesministeriet meddelar.

13 §. *Ansökan om och utfärdande av pass.* Det föreslås att paragrafen ändras så, att ansökan om pass även alltid får inges till någon annan lokal polis än den i sökandens hemkommun. Med den lokala polisen avses polisnärheten i respektive härad. Dessutom föreslås att de tekniska ändringar som stiftandet av lagen om hemkommun (201/1994) föranleder företas i paragrafen. I paragrafen avses med polisnärheten i det härad till vilket sökandens hemkommun hör den polis inom vars tjänsteområde den hemkommun som avses i lagen om hemkommun ligger.

Gällande passlag innehåller inte någon bestämmelse med stöd av vilken inrikesministeriet skulle kunna meddela tillståndsmyndigheterna närmare föreskrifter. I praktiken har det dock visat sig att det med tanke på en jämlik behandling av medborgarna är nödvändigt att ministeriet har möjlighet att för att förenhetliga praxisen meddela tillståndsmyndigheterna bindande föreskrifter om förfarandet vid sökande och utfärdande av pass. Det föreslås därför att en ny bestämmelse gällande detta fogas till passlagen. Vederbörande ministerium kan dock inte med stöd av bestämmelsen meddela bindande föreskrifter om de kommunala myndigheternas förfarande i passärenden.

13 a §. *Förstörande av pass.* Gällande lag innehåller inte någon bestämmelse om förfarandet beträffande passet i sådana fall då sökanden inte avhämtar det beställda passet. I praktiken är de fall då passet beställts och tillverkats men inte avhämtats numera mycket få, eftersom avgiften för passet oftast uppbärs redan då passansökan inges. Eftersom det ändå förekommer några fall föreslås att en ny bestämmelse intas i passlagen enligt vilken myndigheten har rätt att förstöra passet, om det inte har avhämtats inom ett år efter att det beviljades.

14 §. *Förutsättningar för indragning av pass.* Enligt gällande 14 § 1 mom. 4 punkten indras pass om en vårdnadshavare eller socialnämnden återtar sitt samtycke enligt 5 §. Eftersom det föreslås att 5 § ändras så, att pass kan beviljas utan samtycke av vårdnadshavaren är det ändamålsenligt att även ändra den punkt som gäller indragning av pass så, att passet inte indras trots att vård-

nadshavaren återtar sitt samtycke, om indragningen av passet klart strider mot barnets bästa och om det kan anses uppenbart att barnet inte utan vårdnadshavarens samtycke förs till en annan stat annat än tillfälligt. När det gäller den skyldighet att ge utlåtande om barnets bästa som ankommer på det organ som avses i 6 § 1 mom. socialvårdslagen iakttas bestämmelserna i 5 § 5 mom.

Enligt gällande 14 § 2 mom. 2 punkten kan ett pass indras om det har förkommit. Det föreslås att denna punkt preciseras så, att passet även kan indras om det har stulits.

15 §. *Indragning av pass.* Det föreslås att de ändringar som lagen om hemkommun föranleder görs i paragrafens 1 mom. Uttrycket polisen på hemorten föreslås bli ersatt med uttrycket polisnärheten i det härad till vilket hemkommunen hör. Med detta uttryck avses polisnärheten i det härad inom vars verksamhetsområde personens hemkommun är belägen.

16 §. *Förutsättningar för omhändertagande av pass.* I fråga om överlåtande av pass till polisen utan beslut om indragning hänvisas i gällande 16 § 3 mom. till 34 § 4 mom. lagen om tryggnad av underhåll för barn och till 2 kap. 2 § 3 mom. tvångsmedelslagen. Någon motsvarande bestämmelse ingår inte i den proposition med förslag till lagstiftning om underhållstrygghet för barn som behandlas i riksdagen. Det utreseförbud som föreslås i konkursstadgan skall däremot alltid vara förenat med förbud mot att utfärda pass och skyldighet att överlämna passet till polisen för den tid förbudet gäller. Det föreslås därför att 3 mom. ändras så, att hänvisningen till lagen om tryggnad av underhåll för barn slopas och en hänvisning till konkursstadgan tas in.

17 §. *Omhändertagande av pass.* Enligt gällande 17 § 1 mom. omhändertas pass i de fall som nämns i 16 § 2 och 3 mom. av en anhållningsberättigad tjänsteman. Beskickningarna utomlands står dock ofta inför situationer där de företes antingen fördärvade eller förfalskade pass eller där passet används av någon annan än den som passet utfärdats för. Enligt gällande lag kan beskickningarna i dessa situationer inte omhänderta passet. Omhändertagandet av pass är en kraftfull åtgärd, speciellt om det gäller en person som vistas utomlands. En beskickning skall dock ha rätt att omhänderta passet i sådana situationer då det är uppenbart att

beskickningen kan indra passet med stöd av 14 §. Det föreslås att lagens 17 § 1 mom. ändras så, att en myndighet eller tjänsteman som har rätt att indra pass kan tillvarata passet.

18 §. *Utfärdande av nytt pass i stället för gammalt.* Det föreslås att rätten att utan stämpelskatt få ett nytt personligt pass för den tid det gamla passet är giltigt slopas, eftersom detta med beaktande av bestämmelserna i lagen om grunderna för avgifter till staten inte längre kan anses motiverat. Å andra sidan har också passet förnyats så, att pass med lång giltighetstid numera har 42 sidor i stället för 32. Behovet av att få ett nytt pass på grund av att myndighetens anteckningar inte längre ryms i det har alltså minskat.

19 §. *Tjänstepass och diplomatpass.* Enligt gällande 19 § 4 mom. utfärdas tjänstepass och diplomatpass av utrikesministeriet. Enligt 38 § (976/1995) regeringsformen har denna bestämmelse ändrats så, att det är möjligt att bestämma om fördelningen av ärendena mellan ministerierna även genom förordning. I anslutning till denna ändring är det ändamålsenligt att slopa bestämmelsen på lagnivå om att ett ärende hör till ett visst i lag uppgivet ministerium. Av denna orsak föreslås 19 § 4 mom. passlagen bli ändrat så, att termen utrikesministerium slopas och benämningen vederbörande ministerium används i stället. Att uppgiften uttryckligen ankommer på utrikesministeriet framgår av reglementet för statsrådet (1522/1995).

20 §. *Ändringssökande.* Hänvisningen i gällande 20 § till lagen om ändringssökande i förvaltningsärenden (154/1950), som upphävdes den 1 december 1996, föreslås bli ändrad till en hänvisning till förvaltningsprocesslagen (586/1996) som ersatte den förstnämnda lagen.

I det nya 4 mom. föreslås bli bestämt att beslut genom vilket minderårig har beviljats pass med stöd av 5 § 4 mom. eller beslut genom vilket passet indras för minderårig enligt 14 § 1 mom. 4 punkten skall iakttas även om ändring söks. Förfarandet i lagens 5 § 4 mom. som gäller beaktandet av barnets bästa blir i praktiken utan betydelse, om beviljandet av pass till minderårig kan fördröjas genom att besvär över beslutet att bevilja pass först anförs hos länsrätten och därefter eventuellt även hos högsta förvaltningsdomstolen.

2. Närmare bestämmelser

Den ändring som föreslås i 13 § passlagen förutsätter att 3 § 2 mom. passförordningen upphävs. När passregistret utvecklats så, att varje polisinställning i häradet har förbindelse till registret, är det inte längre i de brådskande fall som avses i 5 § passförordningen nödvändigt att i enlighet med 6 § införskaffa utlåtande om sökandens hinderlöshet av polisen i sökandens hemkommun. Om passet utfärdas av en beskickning ges utlåtandet om hinderlöshet centraliserat av centralkriminalpolisen. I brådskande fall kan en beskickning även utan utlåtande om hinderlöshet utfärda ett pass med begränsad giltighetstid för hemresan.

3. Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft så snart som möjligt efter att den har antagits och blivit stadfäst. Ikraftträdandet förutsätter inte några särskilda beredningsåtgärder vid sidan av information om ändringen.

4. Lagstiftningsordning

Den 1 augusti 1995 trädde reformen av de grundläggande fri- och rättigheterna i kraft. Enligt 7 § 2 mom. (969/1995) regeringsformen har var och en rätt att lämna landet. I denna rättighet kan nödvändiga begränsningar bestämmas genom lag för att säkerställa rättegång eller verkställighet av straff eller för att säkerställa att skyldigheten att försvara landet fullgörs. Bestämmelserna om hindren för utfärdande av pass i gällande passlag står inte i samklang med denna bestämmelse om de grundläggande rättigheterna. Förslaget innebär att motsättningen elimineras.

Enligt gällande 9 § 1 mom. 2 punkten passlagen kan pass förvägras bl.a. den som har blivit dömd till bötesstraff, om antalet dagsböter överskrider ett genom förordning stadgat antal. Enligt 7 § passförordningen innebär detta ett bötesstraff på minst 30 dagsböter. Begränsningar i de rättigheter som avses i 7 § regeringsformen för Finland kan bestämmas endast genom lag. Detta innebär att bestämmelserna om det hinder för utfärdande av pass som avses i 7 § passförordningen måste finnas i passlagen.

Med stöd av vad som anförts ovan kan den föreslagna lagen stiftas som vanlig lag i den ordning som bestäms i 66 § riksdagsordningen. Regeringen anser dock att det är

önskvärt att grundlagsutskottets utlåtande i saken inhämtas.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lag

om ändring av passlagen

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i passlagen av den 22 augusti 1986 (642/1986) 18 §,
ändras 5 § 4 mom., 6 § 2 mom., 8—11, 13 §, 14 § 1 mom. 4 punkten och 2 mom. 2
 punkten, 15 § 1 mom., 16 § 3 mom., 17 § 1 mom., 19 § 4 mom. och 20 § 1 mom.,
 av dessa lagrum 9 och 13 § sådanta de lyder delvis ändrade i lag 1037/1988 samt 15 § 1
 mom. och 16 § 3 mom. sådana de lyder i sistnämnda lag, samt
fogas till 5 § ett nytt 5 mom., varvid det nuvarande 5 mom. blir 6 mom., till lagen en ny
 13 a § samt till 20 § ett nytt 4 mom. som följer:

5 §

Pass för minderårig

 Kan någon vårdnadshavare på grund av resa eller sjukdom eller av annat motsvarande skäl inte ge i 1 eller 2 mom. nämnt samtycke och skulle dröjsmål med avgörandet medföra oskäligt men, behövs vårdnadshavarens samtycke inte. Har någon vårdnadshavare inte gett sitt samtycke kan pass ändå utfärdas för en minderårig av särskilt vägande skäl, om det klart skulle strida mot mot barnets bästa att inte utfärda pass samt om det kan anses uppenbart att barnet inte i strid med någon vårdnadshavares samtycke annat än tillfälligt förs till en annan stat.

Det organ som avses i 6 § 1 mom. socialvårdslagen (710/1982) är skyldigt att på begäran av den myndighet som utfärdar pass ge ett utlåtande om huruvida förvägrande av pass klart strider mot barnets bästa. Myndigheten skall ge ett utlåtande i sådana fall då den sedan tidigare har uppgifter om den minderåriga eller dennes vårdnadshavare. I utlåtandet kan även tas in sådana uppgifter som enligt 57 § 1 mom. socialvårdslagen skall hållas hemliga, om detta är nödvändigt med tanke på barnets bästa.

6 §

Giltighetsområdet för pass

 Giltighetsområdet för personligt pass skall begränsas på det sätt som sökanden begär eller på det sätt som en vårdnadshavare med stöd av 5 § 3 mom. eller socialnämnden i fråga om omhändertaget barn har begränsat sitt samtycke. Pass med begränsat giltighetsområde kan utfärdas även för den som avses i 9 § 1 mom. och då en minderårig antecknas i en förälders pass i de fall som avses i 5 § 2 mom. eller personligt pass utfärdas för en minderårig i de fall som avses i 5 § 4 mom.

8 §

Begränsad giltighetstid för pass

Personligt pass utfärdas för kortare tid än tio år på det sätt som sökanden begär eller på det sätt som en vårdnadshavare med stöd av 5 § 3 mom. eller det organ som avses i 6 § 1 mom. socialvårdslagen i fråga om omhändertaget barn har begränsat sitt samtycke. Pass kan utfärdas för kortare tid än tio år även för den som avses i 9 § 1 mom. och då pass i de fall som avses i 5 § 4 mom. utfärdas för en minderårig.

Har i pass antecknats barn till innehavaren av passet, utfärdas passet högst till den tidpunkt då det äldsta av de i passet antecknade barnen fyller 15 år.

För sökande som uppenbarligen kommer att förlora sitt finska medborgarskap med stöd av 8 a eller 8 b § medborgarskapslagen (401/1968) utfärdas pass högst till den tidpunkt då medborgarskapet förloras.

Giltighetstiden för pass är högst två år, då passet i de fall som avses i 14 § 1 mom. 3 punkten utfärdas utan att giltigt pass indras.

För en värnpliktig kan pass utfärdas högst till utgången av det år då han fyller 28 år, om han inte styrker att skyldigheten att försvara landet inte utgör hinder för utfärdande av pass för längre tid eller om inte något annat följer av särskilt vägande skäl.

9 §

Hinder för utfärdande av pass

Pass kan förvägras

1) den som det finns anledning att misstänka för brott på vilket kan följa fängelse över ett år eller som är efterlyst såsom misstänkt för sådant brott eller som är åtalad för ett dylikt brott,

2) den som har blivit dömd till ovillkorligt fängelsestraff eller till bötesstraff på minst 30 dagsböter och straffet inte har avtjänats eller

3) värnpliktig som fyllt 28, men inte 30 år, om han inte styrker att skyldigheten att försvara landet inte utgör hinder för utfärdande av pass.

Pass utfärdas inte för den som meddelats reseförbud enligt 2 kap. 1 § tvångsmedelslagen (450/1987) eller för den som meddelats utreseförbud eller förbud mot utfärdande av pass enligt 6 a § 1 mom. 1 punkten eller 38 § konkursstadgan (31 /1868).

10 §

Prövning av begränsningar och hinder för utfärdande av pass

Då det prövas om pass skall utfärdas för den som avses i 9 § 1 mom. skall det beaktas vilken betydelse resor har med hänsyn till dennes familjeförhållanden, hälsotillstånd, utkomst och yrke samt andra omständigheter. Vid prövningen skall dessutom beaktas om det med fog kan förmodas att

personen i fråga reser utomlands för att undgå straff eller verkställigheten av straff, samt i fråga om villkorligt frigiven även övervakarens åsikt.

11 §

Resa från och till landet

Finsk medborgare skall resa från och till landet via ett gränsövergångsställe, om något annat inte följer av ett internationellt fördrag som är bindande för Finland. En passkontrollmyndighet eller en passkontrollör kan på det sätt som vederbörande ministerium närmare bestämmer bevilja tillstånd till utresa eller inresa också via ett annat ändamålsenligt ställe.

Genom förordning bestäms om gränsövergångsställen, passkontrollmyndigheter, passkontrollörer samt passkontrolluppgifter.

13 §

Ansökan om och utfärdande av pass

Pass utfärdas på skriftlig ansökan av polisnärheten i det härad till vilket sökandens hemkommun hör. Ansökan om personligt pass får även ges in till polisnärheten i ett annat härad. Sökanden skall ge in passansökan personligen.

Genom förordning bestäms när personligt pass kan utfärdas av någon annan polisnärhet än polisnärheten i det härad till vilket sökandens hemkommun hör.

Personligt pass för en finsk medborgare som befinner sig utomlands utfärdas av finsk diplomatisk beskickning eller konsulat som förestås av utsänd konsul, eller av finsk beskickning med en anställd finsk medborgare som vederbörande ministerium har gett befogenhet att utfärda pass. Ansökan får inges även till ett konsulat som förestås av en finsk honorär konsul. På begäran kan beskickning sända passet till sökanden genom förmedling av konsulat som förestås av honorär konsul.

Personligt pass för en finsk medborgare som befinner sig utomlands kan också utfärdas av polisnärheten i det härad inom vars verksamhetsområde sökanden har eller senast har haft hemkommun enligt lagen om hemkommun (201/1994).

Genom förordning utfärdas närmare bestämmelser om förfarandet vid sökande och

utfärdande av pass samt om de bilagor som krävs för ansökan. Vederbörande ministerium kan meddela närmare föreskrifter om förfarandet vid sökande och utfärdande av pass.

13 a §

Förstörande av pass

Om passet inte har avhämtats inom ett år efter att passet beviljades, kan det ogiltigförklaras och förstöras. Härvid förfaller även beslutet att utfärda pass.

14 §

Förutsättningar för indragning av pass

Pass indras,

4) om det organ som avses i 6 § 1 mom. socialvårdslagen eller vårdnadshavaren har återtagit det samtycke som nämns i 5 § 1 mom.; om vårdnadshavaren återtar det samtycke som nämns i 5 § 1 mom. behöver passet inte dras in, om ett indragande klart skulle strida mot barnets bästa och om det kan anses uppenbart att barnet inte i strid med någon vårdnadshavares samtycke annat än tillfälligt förs till en annan stat. När det gäller skyldigheten för det organ som avses i 6 § 1 mom. socialvårdslagen att avge utlåtande om barnets bästa i ett ärende som gäller frågan om att ett pass inte skall dras in skall bestämmelserna i 5 § 5 mom. iakttagas, eller

Pass kan indras,

2) om passet har förkommit eller stulits,

15 §

Indragning av pass

Pass dras in av den myndighet som utfärdat passet eller av polisinrättningen i det härad till vilket passinnehavarens hemkommun hör eller av en myndighet som nämns i 13 § 3 och 4 mom. eller, i det fall som avses i 14 § 1 mom. 3 punkten, av den myndighet som utfärdar nytt pass.

16 §

Förutsättningar för omhändertagande av pass

Bestämmelser om överlämnande av pass till polisen utan beslut om indragning finns i 2 kap. 2 § 3 mom. tvångsmedelslagen och i 38 § konkursstadgan.

17 §

Omhändertagande av pass

Pass omhändertas av den myndighet som dragit in passet eller på dennas begäran av polisen eller av en passkontrollör. I de fall som avses i 16 § 2 och 3 mom. får pass omhändertas av en anhållningsberättigad tjänsteman. Därvid kan en polisman eller en passkontrollör tillvarata passet i syfte att överlämna det till en anhållningsberättigad tjänsteman. En myndighet som med stöd av 15 § har rätt att dra in pass kan i de fall som nämns i 16 § 2 mom. tillfälligt omhänderta pass om det är uppenbart att passet kan dras in med stöd av 14 §.

19 §

Tjänstepass och diplomatpass

Tjänstepass och diplomatpass utfärdas av vederbörande ministerium i enlighet med vad som närmare bestäms genom förordning.

20 §

Ändringsökande

Ändring i beslut som polis eller beskickning fattat med stöd av denna lag söks på det sätt som bestäms i förvaltningsprocesslagen (586/1996). Besvär över beslut av beskickning behandlas av länsrätten i Nylands län.

Beslut genom vilket en minderårig har beviljats pass med stöd av 5 § 4 mom. eller beslut enligt 14 § 1 mom. 4 punkten om att

inte dra in passet skall iaktas även om ändring söks.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

Denna lag träder i kraft den 199

Helsingfors den 24 oktober 1997

Republikens President

MARTTI AHTISAARI

Inrikesminister *Jan-Erik Enestam*

Lag

om ändring av passlagen

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i passlagen av den 22 augusti 1986 (642/1986) 18 §,
ändras 5 § 4 mom., 6 § 2 mom., 8 - 11, 13 §, 14 § 1 mom. 4 punkten och 2 mom. 2
 punkten, 15 § 1 mom., 16 § 3 mom., 17 § 1 mom., 19 § 4 mom. och 20 § 1 mom.,
 av dessa lagrum 9 och 13 § sådana de lyder delvis ändrade i lag 1037/1988 samt 15 § 1
 mom. och 16 § 3 mom. sådana de lyder i sistnämnda lag, samt
fogas till 5 § ett nytt 5 mom., varvid det nuvarande 5 mom. blir 6 mom., till lagen en ny
 13 a § samt till 20 § ett nytt 4 mom. som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

5 §

Pass för minderårig

Kan någon vårdnadshavare på grund av resa eller sjukdom eller av annat motsvarande skäl inte ge i 1 eller 2 mom. nämnt samtycke och skulle dröjsmål med avgörandet medföra oskäligt men, behövs hans samtycke inte.

Kan någon vårdnadshavare på grund av resa eller sjukdom eller av annat motsvarande skäl inte ge i 1 eller 2 mom. nämnt samtycke *och skulle* dröjsmål med avgörandet medföra oskäligt men, behövs *vårdnadshavarens* samtycke inte. *Har någon vårdnadshavare inte gett sitt samtycke kan pass ändå utfärdas för en minderårig av särskilt vägande skäl, om det klart skulle strida mot mot barnets bästa att inte utfärda pass samt om det kan anses uppenbart att barnet inte i strid med någon vårdnadshavares samtycke annat än tillfälligt förs till en annan stat.*

Det organ som avses i 6 § 1 mom. socialvårdslagen (710/1982) är skyldigt att på begäran av den myndighet som utfärdar pass ge ett utlåtande om huruvida förvägrande av pass klart strider mot barnets bästa att pass förvägras. Myndigheten skall ge ett utlåtande i sådana fall då den sedan tidigare har uppgifter om den minderåriga eller dennes vårdnadshavare. I utlåtandet kan även tas in sådana uppgifter som enligt 57 § 1 mom. socialvårdslagen skall hållas hemliga, om detta är nödvändigt med tanke på barnets bästa.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

6 §

Giltighetsområdet för pass

Giltighetsområdet för personligt pass skall begränsas på det sätt som sökanden begär, eller som en vårdnadshavare med stöd av 5 § 3 mom. eller socialnämnden i fråga om omhändertaget barn har begränsat sitt samtycke. Pass med begränsat giltighetsområde kan utfärdas även för den som avses i 9 § 1 mom.

Giltighetsområdet för personligt pass skall begränsas på det sätt som sökanden begär eller på det sätt som en vårdnadshavare med stöd av 5 § 3 mom. eller socialnämnden i fråga om omhändertaget barn har begränsat sitt samtycke. Pass med begränsat giltighetsområde kan utfärdas även för den som avses i 9 § 1 mom. och då en minderårig antecknas i en förälders pass i de fall som avses i 5 § 2 mom. eller personligt pass utfärdas för en minderårig i de fall som avses i 5 § 4 mom.

8 §

Begränsad giltighetstid för pass

Personligt pass utfärdas för kortare tid än tio år på det sätt som sökanden begär eller som en vårdnadshavare med stöd av 5 § 3 mom. eller socialnämnden i fråga om omhändertaget barn har begränsat sitt samtycke. Pass kan utfärdas för kortare tid än tio år för den som avses i 9 § 1 mom.

Har i pass antecknats barn till innehavaren av passet, utfärdas passet högst till den tidpunkt då det äldsta av de i passet antecknade barnen fyller femton år.

Giltighetstiden för pass är ett år, om ej passet med stöd av 1 eller 2 mom. utfärdas för en ännu kortare tid,

1) då för minderårig i de fall som nämns i 5 § 4 mom. utfärdas personligt pass utan samtycke av den eller dem som har vårdnaden om honom eller då han antecknas i förälders pass; samt

2) då passet i de fall som nämns i 14 § 1 mom. 3 punkten utfärdas utan att giltigt pass

8 §

Begränsad giltighetstid för pass

Personligt pass utfärdas för kortare tid än tio år på det sätt som sökanden begär eller på det sätt som en vårdnadshavare med stöd av 5 § 3 mom. eller det organ som avses i 6 § 1 mom. socialvårdslagen i fråga om omhändertaget barn har begränsat sitt samtycke. Pass kan utfärdas för kortare tid än tio år även för den som avses i 9 § 1 mom. och då pass i de fall som avses i 5 § 4 mom. utfärdas för en minderårig.

Har i pass antecknats barn till innehavaren av passet, utfärdas passet högst till den tidpunkt då det äldsta av de i passet antecknade barnen fyller 15 år.

För sökande som uppenbarligen kommer att förlora sitt finska medborgarskap med stöd av 8 a eller 8 b § medborgarskapslagen (401/1968) utfärdas pass högst till den tidpunkt då medborgarskapet förloras.

Giltighetstiden för pass är högst två år, då passet i de fall som avses i 14 § 1 mom. 3 punkten utfärdas utan att giltigt pass indras.

För en värnpliktig kan pass utfärdas högst till utgången av det år då han fyller 28 år, om han inte styrker att skyldigheten att försvara landet inte utgör hinder för utfärdande av pass för längre tid eller om inte något annat följer av särskilt vägande skäl.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

indras.

9 §

Hinder för utfärdande av pass

Pass kan förvägras den

1) mot vilken hos polisen, någon annan myndighet som gör förundersökning eller åklagare har gjorts en sådan angivelse för brott som skall anses befogad, om på brottet kan följa fängelse över ett år, eller som är efterlyst såsom misstänkt för ett sådant brott eller som är åtalad för ett dylikt;

2) som har blivit dömd till ovillkorligt fängelsestraff eller till bötesstraff, om antalet dagsböter överskrider ett genom förordning stadgat antal, och straffet inte har verkställts;

3) som har blivit antecknad i det fordringsregister som avses i lagen om verkställighet av bötesstraff, på grund av obetald fordran vars belopp överstiger ett belopp varom stadgas genom förordning;

4) som med fog kan förmodas begå brott med utnyttjande av passet;

5) som har konstaterats sakna förmåga att ta hand om sig själv; eller

6) som är värnpliktig och har fyllt sjutton, men ej trettio år, om han ej styrker att värnplikten inte utgör hinder för utfärdande av pass.

Pass utfärdas ej för den

1) som pass inte får utfärdas för med stöd av 34 § 1 eller 2 mom. lagen om tryggnad av underhåll för barn (122/77); eller

2) som meddelats reseförbud enligt 7 kap. 10 § utsökningslagen eller 2 kap. 1 § tvångsmedelslagen (450/87).

10 §

Prövning av begränsningar och hinder för utfärdande av pass

Då det prövas om pass skall utfärdas för den som avses i 9 § 1 mom., skall beaktas vilken betydelse resor har med hänsyn till hans familjeförhållanden, hälsotillstånd, utkomst och yrke samt andra omständigheter.

Vid prövningen skall dessutom beaktas

1) när det gäller den som avses i 9 § 1

9 §

Hinder för utfärdande av pass

Pass kan förvägras

1) den som det finns anledning att misstänka för brott på vilket kan följa fängelse över ett år eller som är efterlyst såsom misstänkt för sådant brott eller som är åtalad för ett dylikt brott,

2) den som har blivit dömd till ovillkorligt fängelsestraff eller till bötesstraff på minst 30 dagsböter och straffet inte har avtjänats eller

3) värnpliktig som fyllt 28, men inte 30 år, om han inte styrker att skyldigheten att försvara landet inte utgör hinder för utfärdande av pass.

Pass utfärdas inte för den som meddelats reseförbud enligt 2 kap. 1 § tvångsmedelslagen (450/1987) eller för den som meddelats utreseförbud eller förbud mot utfärdande av pass enligt 6 a § 1 mom. 1 punkten eller 38 § konkursstadgan (31/1868).

10 §

Prövning av begränsningar och hinder för utfärdande av pass

Då det prövas om pass skall utfärdas för den som avses i 9 § 1 mom. skall det beaktas vilken betydelse resor har med hänsyn till dennes familjeförhållanden, hälsotillstånd, utkomst och yrke samt andra omständigheter. Vid prövningen skall dessutom beaktas om det med fog kan förmodas att

Gällande lydelse

mom. 1 eller 2 punkten, om det med fog kan förmodas att han reser utomlands för att undgå straff eller verkställigheten av straff, samt i fråga om villkorligt frigiven även övervakarens åsikt;

2) när det gäller den som avses i 9 § 1 mom. 3 punkten, om det med fog kan förmodas att han reser utomlands för att undgå att betala fordringar som förfallit till betalning; samt

3) när det gäller den som avses i 9 § 1 mom. 5 punkten, förmyndarens ståndpunkt och den vårdande läkarens åsikt eller myndighets åsikt som känner till sökandens hälsotillstånd eller förhållanden, då läkarens eller myndighetens åsikt kan inhämtas.

11 §

Resa från och till landet

Finsk medborgare skall resa från och till landet via ett passgranskningsställe. Inrikesministeriet kan bevilja tillstånd till utresa eller inresa också via ett annat ställe.

Genom förordning stadgas om passgranskningsställen samt om förordnande av passkontrollörer och deras uppgifter.

13 §

Ansökan om och utfärdande av pass

Pass utfärdas av polisen på sökandens hemort på ansökan. Passansökan skall av sökanden inges personligen.

Genom förordning stadgas när ansökan om personligt pass får inges också till annat polisdistrikt än det som sökandens hemort hör till, och när polisen får utfärda personligt pass för en sökande från ett annat polisdistrikt.

Personligt pass för finsk medborgare som

Föreslagen lydelse

personen i fråga reser utomlands för att undgå straff eller verkställigheten av straff, samt i fråga om villkorligt frigiven även övervakarens åsikt.

11 §

Resa från och till landet

Finsk medborgare skall resa från och till landet via ett gränsövergångsställe, om något annat inte följer av ett internationellt fördrag som är bindande för Finland. En passkontrollmyndighet eller en passkontrollör kan på det sätt som vederbörande ministerium närmare bestämmer bevilja tillstånd till utresa eller inresa också via ett annat ändamålsenligt ställe.

Genom förordning bestäms om gränsövergångsställen, passkontrollmyndigheter, passkontrollörer samt passkontrolluppgifter.

13 §

Ansökan om och utfärdande av pass

Pass utfärdas på skriftlig ansökan av polisinsättningen i det härad till vilket sökandens hemkommun hör. Ansökan om personligt pass får även ges in till polisinsättningen i ett annat härad. Sökanden skall ge in passansökan personligen.

Genom förordning bestäms när personligt pass kan utfärdas av någon annan polisinsättningen än polisinsättningen i det härad till vilket sökandens hemkommun hör.

Personligt pass för en finsk medborgare

Gällande lydelse

befinner sig utomlands av finsk diplomatisk beskickning eller konsulat som förestås av utsänd konsul, eller av finsk beskickning med en anställd finsk medborgare som utrikesministeriet har gett befogenhet att utfärda pass. Ansökan får inges även till konsulat som förestås av finsk honorär konsul. På begäran kan beskickning sända passet till sökanden genom förmedling av konsulat som förestås av honorär konsul.

Personligt pass för en finsk medborgare som befinner sig utomlands kan också utfärdas av polisen inom det tjänsteområde där sökanden har eller senast har haft hemort enligt lagen om befolkningsböcker (141/69).

Närmare stadganden om förfarandet när pass söks och utfärdas samt om de bilagor som skall fogas till ansökan utfärdas genom förordning.

Föreslagen lydelse

som befinner sig utomlands utfärdas av finsk diplomatisk beskickning eller konsulat som förestås av utsänd konsul, eller av finsk beskickning med en anställd finsk medborgare som *vederbörande* ministerium har gett befogenhet att utfärda pass. Ansökan får inges även till ett konsulat som förestås av en finsk honorär konsul. På begäran kan beskickning sända passet till sökanden genom förmedling av konsulat som förestås av honorär konsul.

Personligt pass för en finsk medborgare som befinner sig utomlands kan också utfärdas *av polisinställningen i det härad inom vars verksamhetsområde sökanden har eller senast har haft hemkommun enligt lagen om hemkommun (201/1994)*.

Genom förordning utfärdas närmare bestämmelser om förfarandet vid sökande och utfärdande av pass samt om de bilagor som krävs för ansökan. *Vederbörande ministerium kan meddela närmare föreskrifter om förfarandet vid sökande och utfärdande av pass.*

13 a §

Förstörande av pass

Om passet inte har avhämtats inom ett år efter att passet beviljades, kan det ogiltigförklaras och förstöras. Härvid förfaller även beslutet att utfärda pass.

14 §

Förutsättningar för indragning av pass

14 §

Förutsättningar för indragning av pass

Pass inras,

4) om vårdnadshavare eller socialnämnden återtar sitt samtycke enligt 5 §; eller

4) *om det organ som avses i 6 § 1 mom. socialvårdslagen eller vårdnadshavaren har återtagit det samtycke som nämns i 5 § 1 mom.; om vårdnadshavaren återtar det samtycke som nämns i 5 § 1 mom. behöver passet inte dras in, om ett indragande klart skulle strida mot barnets bästa och om det kan anses uppenbart att barnet inte i strid med någon vårdnadshavares samtycke annat än tillfälligt förs till en annan stat. När det gäller skyldigheten för det organ som avses i*

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

6 § 1 mom. *socialvårdslagen att avge utlåtande om barnets bästa i ett ärende som gäller frågan om att ett pass inte skall dras in skall bestämmelserna i 5 § 5 mom. iakttas, eller*

Pass kan indras,

2) om passet har förkommit;

2) om passet har förkommit *eller stulits,*

15 §

Indragning av pass

Pass indras av den myndighet som utfärdat passet eller av polisen på passinnehavarens hemort eller av en myndighet som nämns i 13 § 3 och 4 mom. eller, i det fall som avses i 14 § 1 mom. 3 punkten, av den myndighet som utfärdar nytt pass.

15 §

Indragning av pass

Pass dras in av den myndighet som utfärdat passet eller av *polisinrättningen i det härad till vilket passinnehavarens hemkommun hör* eller av en myndighet som nämns i 13 § 3 och 4 mom. eller, i det fall som avses i 14 § 1 mom. 3 punkten, av den myndighet som utfärdar nytt pass.

16 §

Förutsättningar för omhändertagande av pass

Om överlämnande av pass till polisen utan beslut om indragning stadgas i 34 § 4 mom. *lagen om tryggnad av underhåll för barn* och i 2 kap. 2 § 3 mom. tvångsmedelslagen.

Bestämmelser om överlämnande av pass till polisen utan beslut om indragning finns i 2 kap. 2 § 3 mom. tvångsmedelslagen och i 38 § *konkursstadgan*.

17 §

Omhändertagande av pass

Pass omhändertas av den myndighet som indragit passet eller på dennas begäran av polisen eller en passkontrollör. I de fall som avses i 16 § 2 och 3 mom. får pass omhändertas av en anhållningsberättigad tjänsteman. Därvid kan en polisman eller passkontrollör tillvarata passet i syfte att överlämna det till en sådan tjänsteman.

17 §

Omhändertagande av pass

Pass omhändertas av den myndighet som dragit in passet eller på dennas begäran av polisen eller av en passkontrollör. I de fall som avses i 16 § 2 och 3 mom. får pass omhändertas av en anhållningsberättigad tjänsteman. Därvid kan en polisman eller en passkontrollör tillvarata passet i syfte att överlämna det till en anhållningsberättigad tjänsteman. *En myndighet som med stöd av 15 § har rätt att dra in pass kan i de fall som nämns i 16 § 2 mom. tillfälligt omhän-*

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

derta pass om det är uppenbart att passet kan dras in med stöd av 14 §.

18 §

Utfärdande av nytt pass i stället för gammalt

Innehavare av pass har rätt att utan stämpelskatt få ett nytt personligt pass för den tid det gamla passet är giltigt, om anteckningarna i passet inte svarar mot de förändringar som har skett i hans omständigheter eller om myndigheternas anteckningar inte längre rymms i passet.

(upphävs)

19 §

Tjänstepass och diplomatpass

Tjänstepass och diplomatpass utfärdas av utrikesministeriet i enlighet med vad som närmare stadgas genom förordning.

Tjänstepass och diplomatpass utfärdas av vederbörande ministerium i enlighet med vad som närmare bestäms genom förordning.

20 §

Ändringssökande

Ändring i beslut som polisen eller beskickning har fattat med stöd av denna lag söks genom besvär hos länsrätten i den ordning som stadgas i lagen om ändringssökande i förvaltningsärenden (154/50). Besvär över beslut av beskickning behandlas av länsrätten i Nylands län.

20 §

Ändringssökande

Ändring i beslut som polis eller beskickning fattat med stöd av denna lag söks på det sätt som bestäms i förvaltningsprocesslagen (586/1996). Besvär över beslut av beskickning behandlas av länsrätten i Nylands län.

Beslut genom vilket en minderårig har beviljats pass med stöd av 5 § 4 mom. eller beslut enligt 14 § 1 mom. 4 punkten om att inte dra in passet skall iakttas även om ändring söks.

Denna lag träder i kraft den 199 .
Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

Förordning

om ändring av passförordningen

På föredragning av inrikesministern

upphävs i passförordningen av den 22 augusti 1986 (643/1986) 3 § 2 mom. och *ändras* 3 § 3 mom., 4—6 § och 11 § 2 mom. som följer:

3 §

Ansökan om pass

Till ansökan om personligt pass skall vid behov fogas en utredning om att sökanden inte har ansökt om eller förvärvat medborgarskap i något annat land. Till ansökan skall fogas ett tillräckligt antal fotografier, på vilka sökanden lätt igenkänns.

4 §

Värnpliktigs ansökan om pass

I 8 § 5 mom. och 9 § 1 mom. 3 punkten passlagen (642/1986) avsedd hinderlöshet kan påvisas genom ett intyg som fogas till passansökan. Intyget kan vara

- 1) ett militärpass;
- 2) ett uppbådsintyg för den som under fredstid är befriad från aktiv tjänstgöring;
- 3) ett uppbådsintyg för den som är helt befriad från värnplikt; eller
- 4) ett civiltjänstgöringsintyg.

5 §

Utfärdande av pass i brådskande fall

I brådskande fall utfärdas pass även av en

annan polisinstans än polisinstansen i det härad till vilket sökandens hemkommun hör, om den planerade resan annars skulle gå om intet eller skulle bli uppskjuten och om detta skulle vara oskäligt för sökanden.

6 §

Utredning av hinderlöshet

Utfärdas pass av beskickning eller av ovan i 5 § avsedd annan polisinstans än den i det härad till vilket sökandens hemkommun hör skall sökandens hinderlöshet utredas.

11 §

Utfärdande av sällskapspass

Sällskapspass utfärdas av polisinstansen i det härad till vilket reseledarens hemkommun hör.

Denna förordning träder i kraft den 199 .
Åtgärder som verkställigheten av förordningen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

Förordning

om ändring av 2—4 § förordningen om identitetskort

På föredragning av inrikesministern
ändras 2 § 2 mom. samt 3 och 4 § förordningen den 21 september 1990 om identitetskort (867/1990) som följer:

2 §

Till ansökan skall fogas ett tillräckligt antal fotografier på vilka sökanden lätt igenkänns. Sökanden skall lägga fram tillförlitlig utredning om sin identitet.

3 §

På identitetskortet skall finnas personens släktnamn och förnamn, fotografi, namnteckning, datum för utfärdande av identitetskortet och dess giltighetstid och namnet på den myndighet som har utfärdat kortet samt i fråga om finska medborgare en anteckning om nationalitet.

4 §

Identitetskortet gäller tio år från den dag det har utfärdats, om inte annat följer av 2

mom.

Ett identitetskort kan av grundad anledning utfärdas för bestämd tid, högst fyra månader (temporärt identitetskort). Ett temporärt identitetskort kan av särskilda skäl utfärdas för en utlänning som inte har hemort i Finland.

Denna förordning träder i kraft den 199 .

Identitetskort som gäller tills vidare och som har utfärdats innan denna förordning träder i kraft gäller till den 31 december 199 .

Åtgärder som verkställigheten av förordningen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

Förordning

om styrkande av rätten att resa i vissa fall

På föredragning av inrikesministern bestäms med stöd av 2 § 2 mom. passlagen av den 22 augusti 1986 (642/1986):

1 §

En finsk medborgare får resa ut ur landet till följande länder så att han som resedokument i stället för pass använder ett sådant identitetskort med begränsad giltighetstid som avses i 1 § förordningen om identitetskort (867/1990): Belgien, Frankrike, Italien, Liechtenstein, Luxemburg, Nederländerna, Portugal, San Marino, Schweiz, Spanien, Tyskland och Österrike.

2 §

En finsk medborgare får delta i kryss-

ning på Östersjöområdet med ett i reguljär trafik varande passagerarfartyg som införts i förteckningen över handelsfartyg, så att han som resedokument i stället för pass använder ett av en myndighet utfärdat identitetsbevis på vilket finns fotografi. Därtill förutsätts att han inte lämnar fartyget på sådant område i främmande stat dit han för resa enligt 2 § passlagen (642/1986) bör inneha pass.

3 §

Denna förordning träder i kraft den 199 .

